

akademikerne

AKADEMIKERNE 2010 - 2012:
Norges hurtigst voksende fagorganisasjon

I dag er ingen lenger i tvil om //
at fremtidens arbeidsliv tilhører
kunnskapsarbeiderne!

Kjære medlemmer!

De senere årene har vært begivenhetsrike, både her hjemme og i mange andre deler av verden. Dessuten har samme periode vært en spennende tid i Akademikernes historie. Mens store deler av det øvrige Europa sliter med økonomisk nedgang, elendige statsfinanser og økende arbeidsledighet, går ting heldigvis langt bedre her hjemme. I Norge er fortsatt mangelen på arbeidskraft i mange sektorer en stor bekymring.

I denne perioden har vi i fellesskap loset i land mesteparten av en omfattende pensjonsreform, uten de tumultene vi har sett mange andre steder. Vi kan også se tilba-

ke på lønnsoppgjør som har gitt betydelig reallønnsvekst. Og vi kan med glede notere oss at Akademikerne gradvis får gjennomslag for mer fleksibel lønnsdannelse i alle offentlige tariffområder.

Jeg er ikke minst stolt over hvor raskt Akademikernes medlemsforeninger vokser. Bare de to siste årene har vi blitt nærmere 15 000 flere medlemmer. De siste fem årene har vi vokst med nesten 25 prosent, uten at vi har tatt opp nye medlemsforeninger. Det er noe å ta med seg når Akademikerne i høst runder 15 år. I dag er ingen lenger i tvil om at fremtidens arbeidsliv tilhører kunnskapsarbeiderne!

Selv om vi kan glede oss over mye, er det ingen grunn til å hvile på laurbærene. For at Norge skal forbli konkurransedyktig må vi satse enda mer på innovasjon og kunnskapsbasert næringsutvikling. Det betyr at vi trenger bedre skoler, bedre universiteter og bedre forskning. Dessuten må vi stimulere til mer akademiker-entreprenørskap og næringsutvikling. De fleste av fremtidens suksessbedrifter er ikke etablert ennå!

Vi skal ta 22. juli-kommisjonens konklusjoner på alvor. Vi trenger et tydeligere skille mellom politikk og administrasjon. Vi trenger tydeligere ledelse og tydeligere ansvarslinjer på alle nivåer, og offentlige virksomheter må gis rammebetingelser slik at kunnskapsarbeideren får bidra til en bedre offentlig sektor. Her har også

Akademikerne og medlemsforeningene en viktig jobb å gjøre.

Det er heller ingen tvil om at vi har behov for reformer i måten vi gjennomfører lønnsoppgjørene på i offentlig sektor. De mange streikene våren 2012 er det beste beviset på det. Akademikerne har derfor en utrolig viktig jobb å gjøre med å få tilpasset forhandlingssystemene i offentlig sektor til en moderne tid.

Stortingsvalget høsten 2013 vil prege det politiske ordskiftet. Akademikerne er, og skal forbli en partipolitisk uavhengig organisasjon. Det betyr ikke at vi ikke skal bruke valgkampen til å sette viktige saker på dagsordenen.

Og selv om vi har utfordringer og uløste oppgaver her i Norge, blekner disse når vi sammenligner oss med våre europeiske naboer. Jeg har selvsagt kontakt med mine kolleger i Norden og andre steder i Europa. Jeg får løpende informasjon om hvor tøff situasjonen der er. Det gjør meg ydmyk, og påkaller solidaritet med våre arbeidsledige kolleger i Europa og resten av verden.

Knut Aarbakke

Akademikerne har i perioden vært engasjert i en lang rekke større og mindre saker til beste for medlemsforeningene og deres medlemmer. Den store pensjonsreformen og to lønnsoppgjør med god uttelling, står frem som de viktigste. Vi tar deg her med på en liten reise i noen av de mest sentrale sakene Akademikerne har jobbet med i perioden.

God lønnsutvikling og stor pensjonsreform

STØRRE AKSEPT FOR LOKALE LØNNSFORHANDLINGER

Akademikerne forhandler lønn for medlemmene i offentlig sektor (stat, kommune og helseforetak), mens det er den enkelte primærforening som ivaretar forhandlingsspørsmålet i privat sektor.

Denne perioden har vært kjennetegnet av at Norge kom seg raskere ut av finanskrisen enn alle andre land i Europa. Den vedvarende mangelen på arbeidskraft i mange bransjer, har gitt rom for en god reallønnsutvikling for alle.

Den gjennomsnittlige lønnsveksten i samfunnet ble på 4,1 prosent i 2011, og ser ut til å komme opp i godt over 4 prosent i 2012. Gitt norsk økonomis sterke stilling, er dette innenfor forsvarlige rammer.

Akademikerne jobber for en mer fleksibel lønnsfastsettelse i samfunnet, og noterer med tilfredshet at det i perioden har blitt større aksept for lokale lønnsforhandlinger i alle sektorer.

Det er også bred enighet om at alle streikene som vi så i 2012, viser at det er behov for å tydeliggjøre ansvarsforholdene i flere tariffområder. Ingen arbeidstakere i Akademiker-familien har vært ute i arbeidskonflikter i perioden. Det står i skarp kontrast til øvrige hovedorganisasjoner.

VIKTIG GJENNOMBRUDD I STATEN

Akademikerne opplever stadig større gjenklang for våre krav i staten. Profi-

len på oppgjørene i 2011 og 2012 er klart bedre enn for bare få år siden. Det er videre en økende erkjennelse også utenfor Akademikernes rekke om at sentrale justeringer er et lite egnet verktøy for å rekruttere og beholde statlig kompetansearbeidskraft. Akademikerne har også fått gjennomslag for at alle arbeidstakere har rett til egne lønnsamtaler.

GOD LØNNSVEKST I KOMMUNER OG HELSEFORETAK

Akademikernes medlemmer har hatt god lønnsvekst både i kommunal sektor og i helseforetakene. I KS-området har det store flertallet av medlemmene hatt lokal lønnsfastsetting i 10 år, og vi ser tydelig effekten av dette. Etter oppgjøret i 2011 var gjennomsnittslønnen for akademikere i KS-området for første gang i historien på samme nivå som i staten.

Også i Oslo kommune, som er eget tariffområde, ser vi økt bevegelse mot mer lokal lønnsfastsetting og en mer selvstendig arbeidsgiverpolitikk. Akademikerne har i perioden både fått gjennomslag for endringer i profilen på oppgjørene og fått aksept for at advokater hos Kommuneadvokaten kun skal ha lokal lønnsfastsetting.

STERK TURBULENS GIR ENDRING

Lønnsoppgjørene i 2012 har vært preget av turbulens i mange sektorer, ikke minst i stat og kommune. Årets konflikter har avdekket en lang rekke svakheter i forhandlingssystemenes manglende fleksibilitet

og i partenes evne og vilje til å ta ansvar, spesielt på arbeidsgiversiden.

Akademikerne vil i kommende periode arbeide målrettet for markerte endringer i forhandlingsystemene i flere tariffområder. Vi vil også spille en konstruktiv rolle ift. det nylig nedsatte Holden III-utvalget, selv om dette ikke er det viktigste grepet for å løse de utfordringene som partene står overfor.

VIKTIG PENSJONSREFORM ØKER FLEKSIBILITETEN

Det store arbeidslivsspørsmålet de siste årene har vært utformingen av det nye pensjonssystemet. Målet med pensjonsreformen som trådte i kraft 1. januar 2011, har vært å lage et system som er bærekraftig også for kommende generasjoner.

Akademikerne er fornøyd med hovedlinjene i det nye pensjonssystemet, spesielt med at mulighetene til å kombinere arbeid og pensjon er langt bedre enn tidligere.

Sentrale endringer i det nye systemet er alleårsoppptjening, levealdersjustering og fleksibelt uttak av pensjon fra 62 år. Det er nå også mulig å ta ut gradert pensjon, og å kombinere arbeid og pensjon uten økonomisk avkorting.

I arbeidet med pensjonsreformen har Akademikerne lagt spesielt vekt på tjenstepensjonsordningene i privat sektor og pensjonsforhold for selvstendig nær-

Akademisk kompetanse styrker lokaldemokrati og // gjør kommunene bedre i stand til å møte statlige krav og matche ressurssterke næringsinteresser.

ringsdrivende. Vi har også engasjert oss i profilen og fleksibiliteten i folketrygden, samt i mulighetene for pensjonsopptjening under utdanning.

Akademikerne har ikke minst vært tungt involvert i Banklovkomisjonens arbeid som bl.a. har omfattet spørsmål knyttet til fleksibelt uttak av alderspensjon, fri-poliser med investeringsvalg og såkalte hybridpensjoner. Kommisjonen skal nå utrede innskuddsgrensene i innskuddspensjonsloven som Akademikerne mener er alt for lave. Det er således grunn til å merke seg at det fortsatt gjenstår viktige avklaringer før fremtidens pensjonssystem er klart.

ØKT FOKUS PÅ ENTREPRENØRSKAP

Økt entreprenørskap i næringslivet er viktig for at Norge skal opprettholde konkurransekraft i den globaliserte økonomien. Akademikerne har derfor jobbet systematisk for å utvikle bedre ordninger for selvstendig næringsdrivende og gründere.

Dette har vi ikke minst satt på dagsorden gjennom en stor nordisk undersøkelse om bedriftsetableringer, som viser at akademikere etablerer flere nye bedrifter enn andre grupper. Akademikerbedriftene er overrepresentert blant høyvekstbedriftene. Ordet "viteniverksetter" som stammer fra dette nordiske samarbeidet er i ferd med å bli et etablert begrep.

KVALITET I OFFENTLIGE INNKJØP

22. juli-kommisjonens rapport er tydelig på at ressurser er viktig, men at det er bruken av ressursene som er det avgjørende. I denne sammenheng er høy kompetanse og god ledelse avgjørende.

Akademikerne har i en rapport om offentlige innkjøp satt søkelys på nettopp kvalitet og kompetanse i innkjøpsprosessen. Undersøkelsen viser at det offentlige kan spare ca. 30 milliarder kroner i året gjennom bedre og mer profesjonelle innkjøp. En omlegging av offentlige innkjøp vil også være et viktig bidrag til økt innovasjon i vare- og tjenesteutviklingen i Norge.

ENIGHET OM FÆRRE MIDLERTIDIGE ANSETTELSE

Akademikerne har i perioden hatt en grundig organisasjonsmessig prosess på arbeidstidsområdet. Det har resultert i en bredt omforent politikk.

Spesielt gledelig er det at myndighetene nå erkjenner at det er viktig å redusere bruken av midlertidige ansettelser i offentlig sektor, i sykehus og på universiteter og høyskoler.

Akademikerne har hele perioden etterlyst behovet for ny lovgivning når det gjelder bruken av konkurranseklausuler. Det er helt urimelig å pålegge arbeidstakere karantene ved jobbskifte uten noen form for lønnskompensasjon. Regjeringen har varslet at den vil fremme lovforslag om dette.

KOMPETANSE I KOMMUNESEKTOREN

Ingen sektor har en lavere andel arbeidstakere med akademisk utdanning og større problemer med å rekruttere akademikere enn kommunesektoren. Når vi vet at kommunene er den viktigste produsenten av velferdstjenester for befolkningen, er dette bekymringsfullt.

Akademikerne har gjennomført en undersøkelse som har konkretisert hva akademisk kompetanse og arbeidskraft betyr for kommunesektoren. Her dokumenteres det hvordan akademisk kompetanse styrker lokaldemokrati og gjør kommunene bedre i stand til å møte statlige krav og matche ressurssterke næringsinteresser. Undersøkelsen er møtt med interesse i KS.

SOSIAL REPRODUKSJON I HØYERE UTDANNING

Utdanningsnivået er et viktig parameter på levekårene i et samfunn. Utdanning er like viktig for enkeltindividet. Det er derfor alvorlig når NIFU på oppdrag for Akademikerne, dokumenterer at det faktisk ser ut til at sosial reproduksjon i høyere utdanning i Norge er økende. Dette betyr at vi fremover må ha et betydelig fokus på å styrke skolen som læringsarena og på å heve lærernes kompetanse.

En av de beste måtene å måle organisasjoners relevans på, er å se på medlemsutviklingen. Akademikerne kan glede seg over at den sterke medlemsveksten siden etableringen i 1997, har fortsatt med økende styrke i perioden.

Sterk medlemsvekst gleder

De siste to årene har foreningene i Akademikerne økt sitt samlede medlemstall med nær 15 000.

De siste fem årene (2006 – 2012) har Akademikerne økt medlemstallet med nesten 25 prosent. Det er dobbelt så mye som den nest raskest voksende hovedorganisasjonen (Unio).

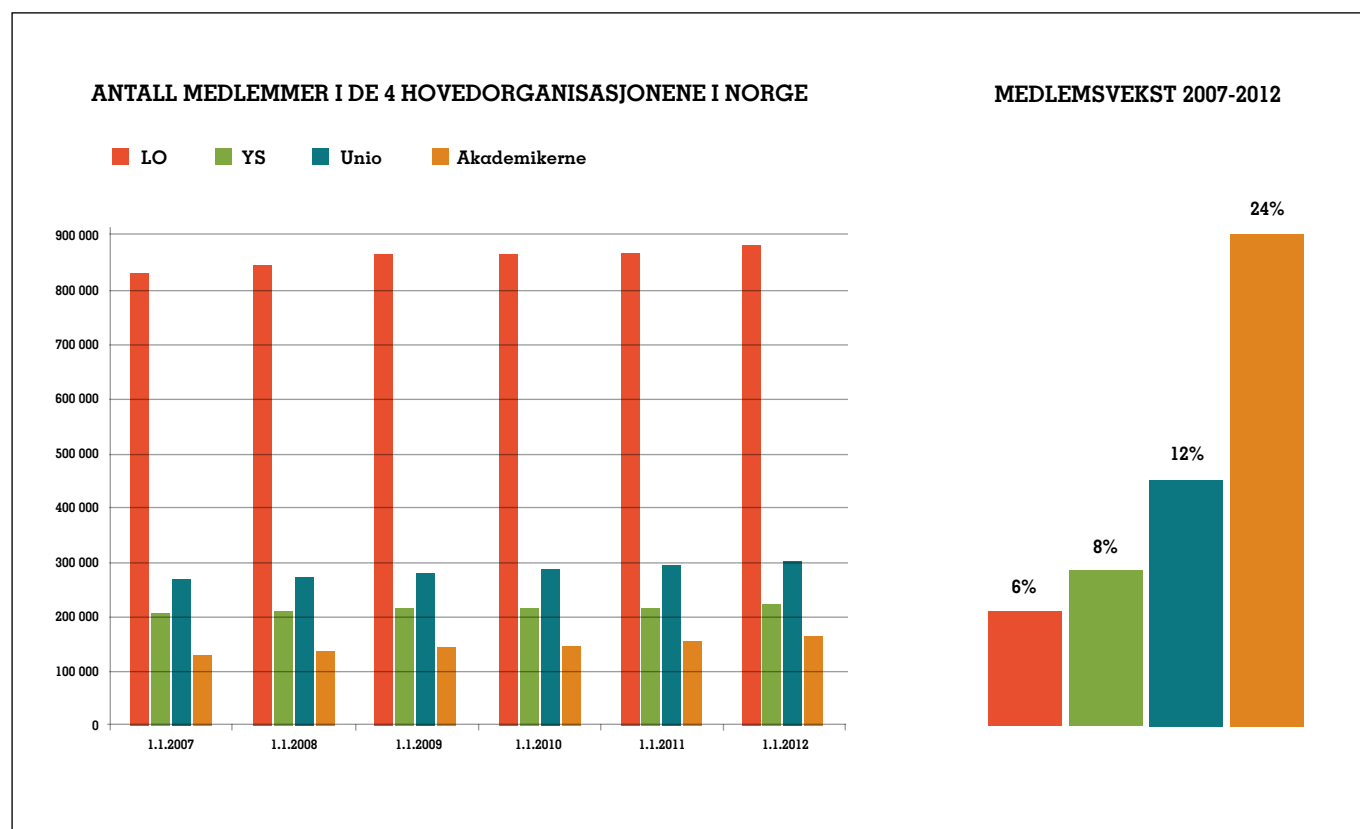
Mens LO var nesten fire ganger så store som Akademikerne og Unio ved årtusensskiftet, er de nå bare dobbelt så store.

Denne utviklingen vil i økende grad også få konsekvenser for organisasjonenes posisjoner, og dermed for gjennomslaget i samfunnsdebatten.

AKADEMIKERNE FORDELT PÅ SEKTOR

Privat	52 917
Stat *	29 583
Studenter	24 420
Kommune *	19 792
Øvrige	17 813
Helse	16 508
Næringsdrivende	12 958

* inkl. samarbeidende foreninger

Akademikerne har hatt stort fokus på å utvikle organisasjonen i perioden. Dette ga seg ikke minst utslag i at handlingsplanen for perioden ble bygd opp rundt ett hovedmål og fem fokusområder.

Akademikerne i samfunnet

Akademikerne har hatt stort fokus på å utvikle organisasjonen i perioden. Dette ga seg ikke minst utslag i at handlingsplanen for perioden ble bygd opp rundt ett hovedmål ("Et verdiskapende og inkluderende kunnskapssamfunn") og fem fokusområder (forskning og utdanning, rammebetingelser for arbeids- og næringsliv, lønns- og inntektspolitikk, arbeidsliv, velferd og helse, samt organisasjonsutvikling).

Omleggingen ble gjort for å tydeliggjøre Akademikernes fokus og prioriteringer

for samfunnet. Dette er styrket ytterligere gjennom at det er etablert en tettere dialog mellom Akademikernes leder og medlemsforeningenes styrer, og gjennom økt nettverksarbeid på alle nivåer i organisasjonen.

Akademikerne har også intensivert sitt arbeid overfor de politiske partiene. Det er nå etablert en møtestruktur der vi har separate møter med partiene på Stortinget en gang i året. Videre er det gjennomført en rekke ad hoc møter med partier og stortingskomiteer knyttet til aktuelle saker (statsbudsjett, stortingsmeldinger, lovpro-

posisjoner m.m.). Det er også gjennomført møter med programkomiteene i alle partier for å gi innspill til partienes arbeid med nye partiprogrammer for kommende stortingsperiode (2013 – 17).

Det er gjort til dels store endringer i Akademikernes kommunikasjonsarbeid i perioden. Arbeidet har fått en ny struktur og tydeligere planer, ikke minst på tariff-siden. Det er også tatt i bruk en rekke nye kommunikasjonskanaler som Facebook, twitter og en tariffapp, samt månedlige utsendinger av medieklipp og lignende.

AKADEMIKERNE I MEDIA	2008	2009	2010	2011	2012 (pr. 30.9)
Antall oppslag	3 311	4 375	5 023	2 443	4 419

Akademikerne består av 13 sterke foreninger

Medlemstall i parentes (tall pr. 1.1.2012)

Arkitektenes fagforbund (3 200)

AFAG er fagforbundet for arkitekter, interiørarkitekter, landskapsarkitekter, industriesignere, andre designere og planleggere. AFAG jobber for at medlemmene til enhver tid skal ha full sysselsetting, gode lønns- og arbeidsforhold samt en forsvarlig utdanning og etterutdanning.

Den norske legeforening (28 500)

Legeforeningen er interesseorganisasjonen for norske leger. Foreningens formål er å jobbe for felles faglige, sosiale og økonomiske interesser for medlemmene, fremme kvalitet i legeutdanningen og den medisinske fagutviklingen, fremme medisinsk vitenskap og å være en pådriver for en bedre helsetjeneste.

Den norske tannlegeforening (6 200)

Tannlegeforeningen ivaretar medlemmenes faglige, økonomiske og sosiale interesser. Hovedoppgavene er knyttet til tannhelsepolitikk, tannlegenes arbeids- og driftsbetingelser og etterutdanning. NTF arbeider dessuten for å styrke odontologisk forskning og tiltak som tar sikte på å bedre tannhelsen i befolkningen.

Den norske veterinærforening (2 600)

Veterinærforeningen er interesseorganisasjonen til norske veterinærer, og forhandler lønns- og arbeidsvilkår for medlemmene. Foreningen arbeider for en hygienisk og etisk matvareproduksjon, dyrenes helse og velferd og er hovedaktør på veterinærfaglig etterutdanning.

Econa (17 800)

Econa er interesseorganisasjonen for alle med høyere økonomisk og administrativ utdanning. Econa arbeider for å samle medlemmer rundt felles faglige, sosiale og økonomiske interesser, og for å sikre gode lønns- og ansettelsesvilkår. Forenin-

gen jobber også for at norsk økonomisk-administrativ utdanning skal holde god internasjonal standard.

Krigsskoleutdannede offiserers landsforening (1 200)

KOL organiserer militære og sivile arbeidstakere. I tillegg til at enkeltindividets rettigheter, lønns-, og arbeidsvilkår settes i sentrum, har KOL fokus på Forsvaret som en helhetlig kompetanseinstitusjon. KOL bidrar aktivt til en kontinuerlig modernisering innenfor forsvarssektoren, slik at Forsvaret settes bedre i stand til å løse stadig mer krevende og omfattende oppgaver på en ressursbevisst og effektiv måte.

Naturviterne (5 900)

Naturviterne er fagforeningen for akademikere med naturvitenskapelig utdanning, og jobber for å synliggjøre medlemmenes arbeidsmarked samt økonomiske og faglige interesser. Foreningen legger vekt på naturviterkompetansen som viktig for bærekraftig utvikling og verdiskapning.

Norges Juristforbund (17 200)

Juristforbundet er interesse- og arbeidstakerorganisasjonen for alle jurister, advokater og jusstudenter. Forbundet arbeider for medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår, karriereutvikling og faglig oppdatering. Styrkingen av rettsikkerheten og synliggjøring av rettsvitenskapens betydning i samfunnet er også sentrale oppgaver.

Norsk Lektorlag (3 300)

Lektorlaget er fagforeningen for lektorer og andre med mastergradskompetanse. Medlemmer arbeider med undervisning, kulturformidling, personaledelse eller veilednings- og informasjonsoppgaver. Lektorlaget er ikke minst engasjert i skole-

og utdanningspolitiske problemstillinger til beste for medlemmer og samfunn.

Norsk Psykologforening (7 100)

Psykologforeningen er en faglig forening og samtidig en fagforening. Foreningen arbeider for å ivareta medlemmenes interesser, forbedre menneskers livsvilkår og fremme fag og etikk. "Lavterskeltilbud til befolkningen i et livsløpsperspektiv" har vært overskriften på foreningens helsepolitiske satsingsområde de siste årene.

Samfunnsviterne (9 000)

Samfunnsviterne organiserer samfunnsvitere og humanister og arbeider for å bedre medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår. Foreningen jobber også for å synliggjøre og fremme verdien av samfunnsvitenskapelig og humanistisk kompetanse, for kvaliteten i utdanningen og for styrket forskningsinnsats innen samfunnsvitenskap og humaniora.

Samfunnsøkonomene (1 900)

Samfunnsøkonomene har som formål å være et samlende forum for medlemmer og andre med tilknytning til samfunnsøkonomi som fag/arbeidsfelt, samt å bidra til medlemmenes kompetanseutvikling og virke for fagets anseelse og innflytelse i samfunnet. Foreningen utgir det vitenskapelige tidsskriftet Samfunnsøkonomen, og arrangerer årlige forskermøter og konferanser, inkl. Valutaseminar.

Tekna (58 700)

Tekna - Teknisk-naturvitenskapelig forening - organiserer medlemmer med masterutdanning innenfor teknologi og naturvitenskap. Foreningen driver et omfattende fagpolitisk og faglig arbeid innenfor de fleste sektorer av samfunnet. Tekna, som har over 10 000 studentmedlemmer, er i sterk vekst.

Akademikerne

Fridtjof Nansens plass 6
0160 Oslo, Norge
Tlf +47 95 30 90 90
Fax +47 94 76 07 47
post@akademikerne.no
www.akademikerne.no

Fakta om akademikere

ANTALL I NORGE:

286 669 personer med lang universitets- og høyskoleutdanning (2011)

ANDEL I BEFOLKNINGEN:

7,1 prosent (2011)

FLEST:

Oslo (16,4 prosent av befolkningen)

FÆRREST:

Nordland (3,8 prosent av befolkningen)

FORVENTET LEVEALDER:

83,6 år for menn (2009)

(Gjennomsnitt for alle menn 78,5)

86,7 år for kvinner (2009)

(Gjennomsnitt for alle kvinner 83,1)

SEKTOR:

54 prosent i privat sektor

19 prosent i staten

16 prosent i helse

5 prosent i kommuner

6 prosent annet/ukjent

LØNN (2011):

756 600 kroner i industrien

684 000 kroner i varehandel

855 600 kroner i finanssektoren

547 200 kroner i stat og kommune

703 200 kroner i helseforetakene

(Gjennomsnitt for Norge: kroner 457 200)

ARBEIDSLEDIGHET:

1,6 prosent (2012)

(Gjennomsnitt for Norge: 3,0 prosent)

